

بررسی امکان دستیابی به رقم (ارقام) زیتون زودرس و پر روغن از طریق دو رنگگیری و استفاده از روش کشت بافت

سونا حسین آوا^۱ و صغری خوشکام^۲

۱ - عضو هیأت علمی بخش تحقیقات باغبانی مؤسسه اصلاح و تهیه نهال و بذر
۲ - مؤسسه تحقیقات بیوتکنولوژی کشاورزی

به منظور انتقال خاصیت زودرسی رقم ماری به رقم روغنی محلی، هیبریداسیون ساده و معکوس بین رقم ماری و روغنی محلی انجام گرفت. به این منظور از هر رقم چهار درخت و تعداد هشت شاخه در چهار جهت (هر جهت ۲ شاخه) مشخص و تعداد ۲۵۰ عدد گل در هر جهت تلقیح شد. گرده از هر رقم تهیه و بر روی گل‌های اخته شده رقم دیگر و پایه مادری قرار گرفت. برای گرده افشانی مناسب پاکتهای ایزوله کننده گل چندین بار با دست تکان داده شدند. پس از مشاهده آثار کلی تغییر رنگ روی میوه که نشانه رسیدگی و بلوغ بذور بود، میوه‌ها جداگانه برداشت شدند. تعداد بذور حاصله برای رقم ماری ۸۸ بذر هیبرید و برای رقم روغنی ۷۶ بذر هیبرید بود. بذور به آزمایشگاه کشت بافت منتقل گردید پس از جداسازی گوشت میوه ها، هسته‌ها شستشوی اولیه و ضدعفونی سطحی شد و در کاغذ صافی مرطوب به مدت یک ماه در سرمای ۴ درجه سانتیگراد نگهداری شدند پس از سرمادهی کافی، جنین‌های سالم از درون پوشش سخت و چوبی جدا و با کلرور جیوه ضدعفونی سطحی شده و پس از ۳ مرتبه آبشویی روی محیط غذایی موراشیگک و اسکوگک (۱۹۶۲) که غلظت عناصر پرمصرف آن به نصف تقلیل یافته بود و به آن ۰/۵ میلی گرم در لیتر ایندول بوتیریک اسید (IBA) و به طور کامل ویتامین‌های MS افزوده شده بود کشت گردید. کشت‌ها در شرایط تاریکی و دمای ۲۵ درجه سانتیگراد تا زمان جوانه دهی نگهداری و سپس فتوپریود ۱۶ ساعت روشنایی منتقل شدند. با ظهور ریشه جهت متابولیسم فعالتر، گیاهچه‌ها به محیط غذایی MS کامل انتقال یافته و پس از گذشت ۳ ماه به خاک گلدان منتقل گردیدند و تا زمان سازگاری در شرایط کنترل شده نگهداری شدند. رشد گیاهان سازگار ادامه یافته و به ارتفاع ۸۰-۷۰ سانتیمتری رسیده که در صورت انتقال به شرایط اقلیمی مناسب آماده پیوند می‌باشند.